

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 578/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED],

zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Vlkolinským, Námestie SNP 87/8, Zvolen, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5Tos/66/2025 z 27. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5Tos/66/2025 z 27. mája 2025. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznať mu primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 3Nt/26/2024 z 22. januára 2025 podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/172/2014 z 25. marca 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/37/2015 z 10. júna 2015, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

3. Napadnutým uznesením krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu z 22. januára 2025 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/172/2014 z 25. marca 2015 bol uznaný vinným zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) a c) Trestného zákona za dokonaný trestný čin podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za ktoré mu bol uložený podľa § 155 ods. 2 s použitím § 37 písm. h) a m), § 38 ods. 4 a 7, § 41 ods. 1, § 47 ods. 2 a § 437 ods. 5 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov nepodmienečne so zaradením na jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia.

5. S účinnosťou zákona č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení uznesenia Ústavného súdu SR uverejneného pod č. 41/2024 Z. z. (ďalej len „novela Trestného zákona“), v spojení s nálezom ústavného súdu č. k. PL. ÚS 3/2024-761 z 3. júla 2024 nastala od 6. augusta 2024 zmena § 47 ods. 2 Trestného zákona tak, že za trestný čin podľa § 155 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona už nie je možné páchatelovi, ktorému už bol za takéto trestné činy, hoci aj v štádiu pokusu, dvakrát uložený trest odňatia slobody, ktorého výkon mu nebol podmienečne odložený, uložiť trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov.

6. Uvedená zmena zákona znamená, že pri skutku, pre ktorý bol sťažovateľ uznaný vinným a následne odsúdený, už nie je možné použiť § 47 ods. 2 Trestného zákona.

7. Pri gramatickom výklade § 394 ods. 4 Trestného poriadku možno podľa sťažovateľa dospieť k záveru, že skutočnosťou skôr neznámou je úplne prirodzene aj zmena Trestného zákona, a to zvlášť taká, aká nadobudla účinnosť od 6. augusta 2024.

8. Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval ustanovenia Trestného poriadku o podmienkach povolenia obnovy konania a svojím postupom svojvoľne vybočil z procesného rámca určeného mu príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Túto svojvôľu krajského súdu pri interpretácii a aplikácii zákona treba podľa sťažovateľa vnímať ako porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

9. Slovenské trestné právo trestanie páchatelov trestných činov priamo viaže na kategóriu spravodlivosti, ktorá vyžaduje, aby postup všeobecných súdov nespočíval iba v dodržaní formálnych postupov určených právnymi normami, ale aby zároveň bol a navonok sa javil ako spravodlivý.

10. Napriek uvedenému krajský súd pristúpil obdobne ako predtým okresný súd k posudzovaniu podmienok navrhovanej obnovy konania čisto formalisticky. Neuvedomil si, že hodnotenie novo predkladaných skutočností či dôkazov sa má pohybovať v rovine pravdepodobnosti, že podmienkou na povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti či dôkazy povedú k skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania a že pre povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti či dôvodný predpoklad, že novo navrhnuté skutočnosti alebo dôkazy povedú k zmene pôvodného rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu tým, že v dôsledku nezohľadnenia novely Trestného zákona všeobecné súdy zamietli návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

12. Úlohou ústavného súdu v danej veci bolo posúdiť, či všeobecný súd (v tomto prípade krajský súd) v konaní rozhodol v súlade so zmyslom a účelom zákona. Inými slovami, či nerozhodol svojvoľne. Pokiaľ rozhodol v súlade s právnymi predpismi a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil, svojím rozhodnutím nemohol porušiť práva sťažovateľa bez ohľadu na to, ako nespravodlivé sa sťažovateľovi môže javiť, že uložený trest by bol priaznivejší, ak by o jeho treste bolo rozhodované neskôr.

13. Ako z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, sťažovateľovi bol úhrnný trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov uložený za aplikácie § 47 ods. 2 Trestného zákona, pretože bol v predmetnom trestnom konaní opätovne odsúdený za trestný čin ublíženia na zdraví [podľa § 155 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona], za ktorý už bol predtým dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody (tzv. zásada „trikrát a dost“). Sťažovateľ odôvodnil návrh na povolenie obnovy konania zmenou § 47 ods. 2 Trestného zákona, ku ktorej došlo novelou Trestného zákona, v rámci ktorej sa toto ustanovenie aplikuje iba na páchatel'a, ktorý bol odsúdený za trestný čin ublíženia na zdraví v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 155 ods. 3 Trestného zákona (na rozdiel od predošlej právnej úpravy, ktorá pre použitie tohto ustanovenia požadovala dopustenie sa označeného trestného činu podľa § 155 Trestného zákona).

14. Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho časovú pôsobnosť sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Preto platí, že trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase jeho spáchania. Rovnako tak trest možno uložiť iba v rozsahu a spôsobom podľa zákona účinného v čase, keď bol trestný čin spáchaný. Ide o vyjadrenie zásady vylúčenia retroaktivity, teda zákazu spätnej pôsobnosti zákonov. Vzhľadom na objektívny časový odstup medzi spáchaním činu a rozhodnutím súdu o jeho trestnosti spolu s uložením trestu Trestný zákon pripúšťa použitie právnej úpravy účinnej neskôr, v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje. Musí však byť splnená podmienka, že to je pre páchatel'a priaznivejšie. Trestný zákon teda počíta s možnosťou zmeny právnej úpravy, avšak jej použitie je možné, iba ak ide o zmenu, ktorá nastala do rozhodnutia v trestnej veci. Nemôže preto ísť o akúkoľvek neskoršiu zmenu Trestného zákona, aj keď pre páchatel'a výhodnejšiu, ako si to vysvetľuje sťažovateľ (pozri napr. III. ÚS 587/2024).

15. V prípade sťažovateľa je podstatné, že bol odsúdený rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/172/2014 z 25. marca 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/37/2015 z 10. júna 2015. Preto súdy pri ukladaní trestu vychádzali z právnych predpisov účinných v tom čase, ktorých súčasťou bol aj § 47 ods. 2 Trestného zákona v jeho predošlom znení. Novela Trestného zákona,

ktorou došlo aj k zmene v úprave ukladania trestu v prípade recidivujúceho páchatel'a obsiahnutej v § 47 ods. 2 Trestného zákona, nadobudla účinnosť 6. augusta 2024. Zmena Trestného zákona, na ktorú sa sťažovateľ v návrhu na obnovu konania odvolával a ktorou zároveň odôvodnil svoju ústavnú sťažnosť, nadobudla účinnosť dávno po tom, ako bolo o jeho trestnej veci a treste rozhodnuté. Novela Trestného zákona preto nemohla mať vplyv na výšku trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi uložený už pred niekoľkými rokmi zákonne súladným spôsobom.

16. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí dostatočne ozrejmil, že skutky, za ktoré bol sťažovateľ odsúdený, boli v čase uznania jeho viny a pri ukladaní trestu právne kvalifikované v súlade s Trestným zákonom a že použitie retroaktivity v trestnom konaní je síce v súlade s ústavnou zásadou v čl. 50 ods. 6 ústavy v prospech páchatel'a povinné, avšak moment, ktorý jej aplikáciu ohraničuje, je vynesenie rozsudku vo veci samej. Keďže u sťažovateľ'a v období medzi spáchaním trestného činu a vyhlásením rozsudku súdom prvého stupňa nedošlo ku zmene zákonných ustanovení vo vzťahu k posúdeniu trestnosti spáchaného trestného činu a najmä ukladania trestu sťažovateľovi, krajský súd konštatoval, že nejde o situáciu, ktorú upravuje druhá veta § 2 ods. 1 Trestného zákona.

17. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ tak vo svojom návrhu neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by samy osebe alebo v spojení s inými skutočnosťami alebo dôkazmi už skôr známymi odôvodnili iné rozhodnutie v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Skutočnosti uvádzané sťažovateľom neboli takého charakteru, aby boli splnené zákonné požiadavky vyžadované označeným ustanovením Trestného poriadku pre povolenie obnovy konania.

18. Právny záver krajského súdu o tom, že sťažovateľom predložené argumenty nie sú spôsobilé ovplyvniť právoplatné rozhodnutie o jeho vine a uloženom treste, je podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľný. Obsahom § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktorého ustanovenia boli novelou zmenené, sú pravidlami pre určovanie trestu. Vo veci teda nedošlo napr. k zániku trestnosti činu podľa § 84 Trestného zákona, t. j. neskorší zákon neustanovil, že by trestné činy, pre ktoré bol sťažovateľ odsúdený, už viac neboli trestnými činmi, teda že by ich „trestnosť“ zanikla. Preto zmena zákona nebola dôvodom na preskúmanie rozhodnutia, ktorým bol sťažovateľ odsúdený.

19. V konečnom dôsledku problematikou, ktorú sťažovateľ predkladá, sa ústavný súd už v krátkej minulosti viackrát zaoberal (napr. I. ÚS 263/2025, II. ÚS 427/2025, III. ÚS 587/2024, III. ÚS 401/2025, III. ÚS 477/2025, IV. ÚS 31/2025, IV. ÚS 31/2025), pritom jeho závery boli jednoznačne v prospech ústavnej konformity rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými návrhom na povolenie obnovy v súvislosti s novelou Trestného zákona nebolo vyhovené z rovnakých dôvodov, ako to bolo v tejto prerokováanej veci. Napokon krajský súd napadnuté rozhodnutie oprel o závery uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 587/2024-9 zo 7. novembra 2024, v ktorom išlo o obdobnú situáciu, od ktorých nemal ústavný súd dôvod odkloniť sa ani v aktuálnej veci.

20. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým došlo k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľ'a proti prvostupňovému rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, preto ústavný súd dospel k záveru o jeho ústavnej udržateľnosti.

21. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne

z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

22. Pretože sťažovateľova argumentácia nie je spôsobilá akokoľvek spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu, je jeho ústavná sťažnosť v tejto časti (namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

23. Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením označeného práva uvádza, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa 2003, s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghan a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 9. 5. 1985, *Décisions et rapports*, č. 60 (IV. ÚS 403/09)].

24. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu